

Fundusze Europejskie
Infrastruktura i Środowisko

WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Raport wstępny

Toruń, 11 stycznia 2018

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Cel główny i cele szczegółowe badania.....	5
2.1. Kryteria ewaluacyjne	5
2.2. Pytania badawcze	6
2.3. Źródła informacji:	7
Dokumenty zastane.....	7
Badania empiryczne	7
3. Dobór próby	8
4. Czynniki zagrażające realizacji badania i sposoby ich niwelowania.....	12
5. Organizacja i harmonogram pracy zespołu	13
Załączniki. Kwestionariusze ankiet.....	15
Załącznik 1. Kwestionariusz dla uczniów – pomiar I	15
Załącznik 2. Kwestionariusz dla uczniów – pomiar II	19
Załącznik 3. Kwestionariusz dla przedsiębiorców – pomiar I.....	23
Załącznik 4. Kwestionariusz dla przedsiębiorców – pomiar II.....	27
Załącznik 5. Kwestionariusz dla uczniów klas I-III (wypełniany z pomocą nauczyciela)	31
Załącznik 6. Kwestionariusz dla uczniów klas I-III (wypełniany z pomocą nauczyciela po udziale w programie).....	33

1. Wprowadzenie

Badanie ma służyć ewaluacji projektu pn. „Edukacja społeczności obszarów chronionych województwa kujawsko-pomorskiego. Lubię tu być... na zielonym!”, współfinansowanego ze środków Programu Infrastruktura i Środowisko w ramach działania 2.4. Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna POIiŚ 2014-2020.

Projekt realizowany jest na terenie województwa kujawsko-pomorskiego oraz w wybranych gminach z sąsiednich województw i obejmuje 31 obszarów chronionych, 9 parków krajobrazowych i 40 obszarów Natura 2000.

Celem projektu jest zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego dotyczącej wartości terenów chronionych województwa, wiedzy na temat form ich ochrony i korzyści z tego płynących dla mieszkańców obecnie i na przyszłość. Cel ten będzie realizowany przez podjęcie działań pozwalających osiągnąć cele szczegółowe, które są następujące:

- Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży.
- Pozyskanie akceptacji dla działań ochronnych na terenach cennych przyrodniczo w województwie.
- Zwiększenie świadomości mieszkańców województwa w zakresie korzyści płynących i mogących płynąć w przyszłości ze zrównoważonego korzystania z terenów cennych przyrodniczo.
- Uświadomienie wartości terenów cennych przyrodniczo dla strategicznego, zrównoważonego rozwoju województwa.
- Zwiększenie zorientowanego na przyrodę ruchu turystycznego na terenach cennych przyrodniczo w województwie (turystyka kwalifikowana).
- Zwiększenie liczby osób korzystających z istniejącej infrastruktury dydaktycznej i edukacyjnej parków krajobrazowych.

Cele te ustanowiono w oparciu o diagnozy sporządzane w ostatnich latach dla Ministerstwa Środowiska, które wskazywały na luki w świadomości ekologicznej mieszkańców województwa oraz nieprzekładanie wiedzy o środowisku na działania proekologiczne.

Grupami docelowymi projektu są:

- Młodzież szkolna – głównie uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów
- Przedsiębiorcy prowadzący działalność na obszarach chronionych województwa, zwłaszcza przedsiębiorcy i rolnicy świadczący usługi okołoturystyczne oraz rolnicy zajmujący się rolnictwem ekologicznym, agroturystyką i rybactwem w regionie terenów chronionych.

W ramach projektu podejmowane są następujące działania merytoryczne:

- powołanie i działalność „zielonych edukatorów”,
- organizacja „Zielonych szkół”, wakacyjnych warsztatów ekologicznych, jednodniowych wycieczek dla uczniów, gier terenowych, study tours dla dziennikarzy, blogerów,
- organizacja szkoleń dla przedsiębiorców,
- działania promocyjne, w tym wyłonienie edukatorów szkolnych – uczniów ekoliderów,
- przygotowanie materiałów informacyjnych: rozbudowa funkcjonalności aplikacji na telefony komórkowe, rozbudowa ekologicznego contentu platformy internetowej Edupolis, Przygotowanie i produkcja map rowerowych i turystycznych dla szlaków na terenach Parków Krajobrazowych, broszur edukacyjnych, plakatów i ulotek, opracowanie aplikacji „Paszport turystyczny”, przygotowanie ekologicznych pomocy naukowych,
- prowadzenie kampanii promocyjnej „Inauguracja sezonu turystycznego” na temat korzyści związanych z funkcjonowaniem obszarów cennych przyrodniczo oraz włączanie tej problematyki w programy „Dni gminy” lub „Dni miasta” oraz wydarzenia społeczne i kulturalne.

2. Cel główny i cele szczegółowe badania

Celem badania jest ocena jakościowa projektu. Cel badań realizowany będzie przez rozstrzygnięcie celów szczegółowych:

- ocena skuteczności, efektywności, użyteczności i trafności zaplanowanych działań,
- ocena trafności wyboru grupy uczestników projektu,
- diagnoza barier, na jakie napotykają przedsiębiorcy prowadzący działalność na terenie chronionych,
- ocena poziomu zainteresowania działaniami edukacyjnymi wśród społeczności zamieszkującej obszary chronione,
- ocena skuteczności, efektywności i użyteczności form wsparcia dla poszczególnych grup beneficjentów.

2.1. Kryteria ewaluacyjne

W badaniu zastosowane zostaną następujące kryteria ewaluacyjne:

Kryterium ewaluacji	Odpowiedź na pytanie:	Poszukiwany związek	Etap badania
Trafność	W jakim stopniu cele projektu są zgodne z potrzebami jego odbiorców?	CELE A POTRZEBY	Wstępny
Efektywność	W jakim stopniu poniesione nakłady w projekcie są ekonomiczne?	NAKŁADY A EFEKTY	Końcowy
Skuteczność	W jakim stopniu cele projektu zostały osiągnięte?	PLAN A WYKONANIE	Środkowy Końcowy
Użyteczność	Na ile rzeczywiste efekty projektu są zgodne z potrzebami jego odbiorców?	EFEKTY A POTRZEBY	Środkowy Końcowy

2.2. Pytania badawcze

Badanie ma umożliwić odpowiedź na następujące pytania badawcze:

Cel badania	Pytanie badawcze	Grupa badana
Ocena trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności zaplanowanych działań	Jaki był poziom świadomości ekologicznej mieszkańców w momencie rozpoczęcia projektu?	Uczniowie Przedsiębiorcy Analizy danych zastanych
	Jaki jest ich stosunek do przyrody?	
	Jaki jest ich poziom wiedzy o sprawach ochrony przyrody?	
	Czy wykazują się zachowaniami ekologicznymi?	
Ocena trafności wyboru uczestników projektu	Czy mieszkańcy mają potrzebę zwiększania wiedzy o sprawach ochrony środowiska naturalnego? Jeśli tak, w jakiej formie?	Uczniowie Przedsiębiorcy
	W jakim stopniu zaproponowane działania odpowiadają potrzebom mieszkańców?	
Diagnoza barier, na jakie napotykają przedsiębiorcy prowadzący działalność na terenie chronionych	Jak przedsiębiorcy oceniają wpływ funkcjonowania na terenach chronionych na możliwości rozwoju gospodarczego gminy?	Przedsiębiorcy
	Czy przedsiębiorcy byli zmuszeni do zmiany profilu lub ograniczenia działalności ze względu na lokalizację firmy? Jakie zmiany wprowadzali?	
Ocena poziomu zainteresowania działaniami edukacyjnymi wśród społeczności zamieszkującej obszary chronione	W jakim stopniu mieszkańcy są zainteresowani udziałem w działaniach edukacyjnych dotyczących spraw ochrony środowiska?	Uczniowie Przedsiębiorcy
	Które z zaproponowanych działań cieszyły się największym zainteresowaniem? A które najmniejszym? Czy pojawiły się problemy z rekrutacją uczestników wybranych działań?	Uczniowie Przedsiębiorcy Dane zastane (monitoring projektu)
Ocena skuteczności, efektywności i użyteczności form wsparcia dla poszczególnych grup beneficjentów	Czy pod wpływem działań zmienił się poziom wiedzy o sprawach przyrody?	Uczniowie Przedsiębiorcy
	Czy pod wpływem działań zmieniły się zachowania ekologiczne beneficjentów i osób z ich otoczenia?	

2.3. Źródła informacji:

Dokumenty zastane

1. dokumenty strategiczne, europejskie, krajowe i regionalne, m.in. Europejska Konwencja Krajobrazowa, Europejska Konwencja Zrównoważonej Turystyki, Wspólna Strategia Działań NFOŚiGW i WFOŚiGW, Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej, RPO WK-P 2014-2020;
2. istniejące badania dot. postaw wobec środowiska
3. analiza dokumentów powstałych w wyniku działań projektowych:
  - a. Paszport Turystyczny
  - b. Kontent Edupolis
  - c. Materiały promocyjne
  - d. blogi
4. dokumentacja projektu:
  - a. sprawozdania liczbowe – liczba i miejsce zrealizowanych działań; liczba osób objętych działaniami
  - b. sprawozdania merytoryczne z monitoringu projektu
  - c. wybrane informacje finansowe – średni koszt na uczestnika działań (ucznia i przedsiębiorcę)

Badania empiryczne

1. Badanie wstępne – wywiady audytoryjne (pisemne kwestionariusze rozdawane w wybranych szkołach) oraz wywiady telefoniczne z przedsiębiorcami.
Na tym etapie przedsiębiorcy będą proszeni o zgodę na udział w badaniu końcowym.
2. Badanie środkowe – badaniu poddawani będą uczestnicy poszczególnych działań. Każdy uczestnik działań projektowych (uczeń lub przedsiębiorca) na koniec danego wydarzenia będzie proszony o wypełnienie ankiety ewaluacyjnej (kwestionariusza do pomiaru II).
Materiały w całości posłużą do syntetycznych raportów cząstkowych. Dla celów raportu końcowego ze zgromadzonych materiałów dokonane będzie losowanie warstwowe z uwzględnieniem podziału uczniów na typy szkół i typy miejscowości a przedsiębiorców na zakres działalności.
Realizacja tej fazy badania (nieprzewidzianej w zapytaniu ofertowym) wymaga współpracy realizatora projektu (ankiety będą rozdawane i gromadzone przez edukatorów ekologicznych).
3. Badanie końcowe – wywiady audytoryjne (pisemne kwestionariusze rozdawane w wybranych szkołach) oraz wywiady telefoniczne z przedsiębiorcami.

3. Dobór próby

Badanie empiryczne obejmuje dwie grupy badanych:

1. Uczniów szkół podstawowych i gimnazjów
2. Przedsiębiorców

3.1. Uczniowie

Proponujemy dobór optymalny kilkietapowy – poniżej przedstawiamy kolejne etapy wraz z uzasadnieniami:

1. podział województwa na podregiony

Podregiony województwa różnią się pod względem dynamiki rozwojowej oraz dynamiki i kierunków rozwoju rolnictwa, usług ekologicznych, obecności ruchów i organizacji ekologicznych. Może mieć znaczenie także dla postaw mieszkańców wobec środowiska naturalnego i potrzeby jej ochrony.

2. wybór gmin objętych badaniem

W badaniu znajdą się gminy zróżnicowane ze względu na typ (miejskie i wiejskie) oraz rodzaj obszarów chronionych, na których są położone. Badaniem objętych będzie odpowiednio: 2 gminy miejskie, 3 gminy wiejskie lub miejsko-wiejskie; 2 gminy położone na obszarach chronionych krajobrazu, 2 na obszarach objętych programem Natura 2000, 1 na obszarze parku krajobrazowego. Gminy do badania zostały losowane – to jest sporządzono listę gmin miejskich, wiejskich i miejsko-wiejskich, położonych odpowiednio na 3 typach obszarów cennych przyrodniczo i dokonano losowania prostego).

3. wybór szkół w obrębie gmin

Sporządzono listę szkół położonych w wylosowanych gminach i dokonano losowania prostego.

4. wybór klas w obrębie szkół:

W roku 2018 badaniem objęci będą uczniowie klas V-tych szkół podstawowych oraz uczniowie klas II-gich gimnazjów. W pierwszym przypadku (uczniowie klas piątych) jest to młodzież, która zetknęła się już z zagadnieniami środowiska w ramach, a jednocześnie w momencie, gdy projekt będzie się kończył (jesień/zima) będą w VIII klasie, to jest odpowiednik obecnej II klasy gimnazjum. Taki zabieg pozwala na przeprowadzenie analiz pseudodynamicznych, tzn. porównanie obecnych V-klasistów (11 latków) z uczniami II klas gimnazjów, ale także z VIII-klasistami (14 latkami) w roku 2020 w poszukiwaniu odpowiedzi. W 2020 roku badaniem objęci będą uczniowie szkół podstawowych – klas piątych i ósmych (odpowiednik obecnej II klasy gimnazjum) – patrz rys. 1. Możliwe będzie nie tylko porównanie między 11 i 14 latkami w danym roku (odpowiednio w 2018 i w 2020), ale także porównanie zmiany jaka potencjalnie mogła

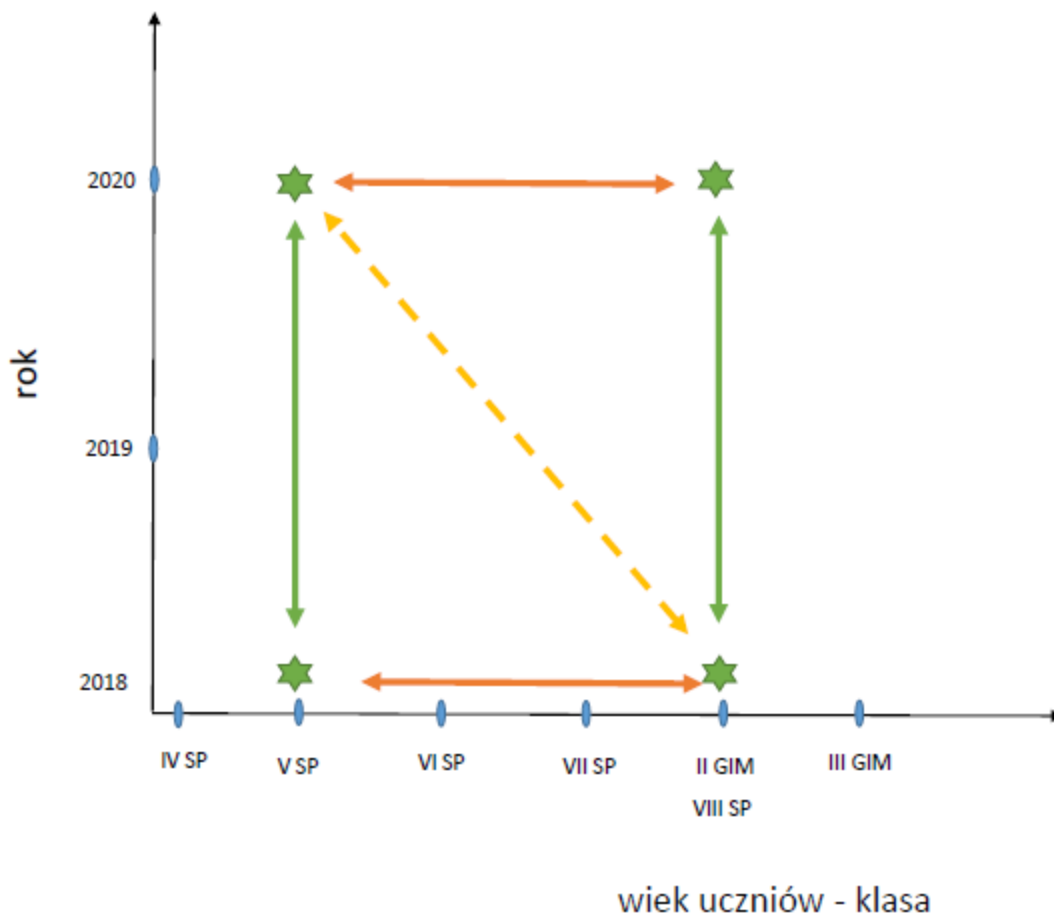

nastąpić między 2018 i 2020 rokiem w danej grupie wiekowej (14 latkowie w 2020 to grupa, która w 2018 roku miała 11 lat i mogła uczestniczyć w projekcie).

Badaniem objętych będzie łącznie 10 klas (po 2 w każdym podregionie), to jest ok. 200-250 uczniów w każdym pomiarze.

Rysunek 1. Porównania wyników badania wstępnego i końcowego

Wylosowano następujące lokalizacje do badania:

Podregion bydgosko-toruński

Obszar Chronionego Krajobrazu Strefy Krawędziowej Doliny Wisły

Zespół Szkół w Złejwsi Wielkiej: Szkoła Podstawowa, Gimnazjum

Podregion grudziądzki

Brodnicki Park Krajobrazowy

Zespół Szkół nr 1 w Brodnicy: Szkoła Podstawowa, Gimnazjum

Podregion inowrocławski

Obszar Chronionego Krajobrazu Lasów Miradzkich

Zespół Szkół w Mogilnie: Szkoła Podstawowa, Gimnazjum

Podregion świecki

Doliny Brdy i Stążki w Borach Tucholskich

Szkoła Podstawowa w Stobnie

Gimnazjum w Stobnie

Podregion włocławski

Torfowisko Mieleńskie

Szkoła Podstawowa w Skępem

Gimnazjum im. Kościeleckich w Skępem

3.2. Przedsiębiorcy

Badanie przedsiębiorców będzie odbywało się w na tych samych obszarach, co badanie uczniów – po 10 osób z każdego podregionu.

Podregion bydgosko-toruński

Obszar Chronionego Krajobrazu Strefy Krawędziowej Doliny Wisły

Zławieś Wielka, Łysomice, Łubianka

Podregion grudziądzki

Brodnicki Park Krajobrazowy

Brodnica, Jabłonowo Pomorskie, Zbiczno, Kurzętnik

Podregion inowrocławski

Obszar Chronionego Krajobrazu Lasów Miradzkich

Mogilno, Strzelno, Jeziora Wielkie

Podregion świecki

Doliny Brdy i Stążki w Borach Tucholskich

Cekcyn, Gostycyn, Tuchola

Podregion włocławski

Torfowisko Mieleńskie

Skępe

4. Czynniki zagrażające realizacji badania i sposoby ich niwelowania

W badaniu występuje kilka czynników zagrażających realizacji badania:

1. Długi okres realizacji badania i zaplanowane długie odstępy między projektem badania a raportem z wynikami badania
Długi odstęp od projektu badania do jego wyników powoduje, że Zamawiający pozostaje przez większość czasu realizacji projektu bez informacji zwrotnych, co do możliwych rezultatów.
2. Dostępność osób badanych (zwłaszcza przedsiębiorców)

W momencie projektowania badania, nie funkcjonuje jeszcze baza danych przedsiębiorców, którzy mogą zostać objęci projektem.

3. Trafność wnioskowania ze względu na zakładaną wielkość próby.
W badaniu założono pierwotnie, że dokonane będą 2 pomiary – początkowy i końcowy, każdy obejmujący 50 uczniów i 50 przedsiębiorców. Jest to próba niewystarczająca dla trafnego wnioskowania ze względu na rozległość obszaru podejmowanych działań, jak i ich skalę (liczba osób objętych działaniami bezpośrednimi i pośrednim oddziaływaniem projektu).

Podjęte zostaną następujące działania”

Ad. 1. Ze względu na długi czas realizacji badania, wprowadzono do harmonogramu raportowanie wyników (w sposób syntetyczny) pomiarów częściowych. Będą tu syntetyczne raporty na koniec każdego półrocza realizacji projektu. Podstawą do opracowania raportów częściowych będą dane gromadzone z pomocą kwestionariuszy udostępnianych przez organizatora działań projektowych, jego uczestnikom.

Ad. 2. Zespół badawczy, z pomocą ośrodków edukacji ekologicznej, władz gminy oraz ośrodków doradztwa rolniczego a także na bazie powszechnie dostępnych informacji opracuje bazę teleadresową potencjalnych badanych.

Dodatkowo zostanie przygotowany list potwierdzający powierzenie realizacji badania Pracowni oraz motywujący przedsiębiorców do udziału w badaniu.

Ad. 3. Ze względu na potrzebę zwiększenia trafności wnioskowania zaproponowano inny niż pierwotnie planowany sposób doboru i realizacji próby (patrz rozdz. Dobór próby).

5. Organizacja i harmonogram pracy zespołu

Prace badawcze będą prowadzone w dwóch podstawowych etapach:

Etap I. Pomiary wstępne – pierwszy kwartał 2018 roku

Etap II. Analizy końcowe – ostatni kwartał 2020 roku

Należy jednak podkreślić, że pomiędzy tymi etapami systematycznie pozyskiwane będą dane od uczestników poszczególnych działań. Prace te będą podsumowywane w postaci syntetycznych raportów przygotowywanych co pół roku.

Harmonogram prac umieszczamy w poniższej tabeli.

Załączniki. Kwestionariusze ankiet

Załącznik 1. Kwestionariusz dla uczniów – pomiar I

Drogi uczniu,

Pracownia Badań Soma prowadzi badanie wśród uczniów naszego województwa zamieszkujących obszary chronione dla Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu, w ramach projektu pn. „Edukacja społeczności zamieszkujących obszary chronione województwa kujawsko-pomorskiego: Lubię tu być... na zielonym!”. Chcielibyśmy, żebyś poświęcił(a) 10 minut na wypełnienie ankiety, w której zapytamy Cię o to, co myślisz o potrzebie ochrony przyrody, jakie są Twoje doświadczenia dbania o przyrodę, czy sposoby zainteresowania Cię tą tematyką zaproponowane przez Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu są dla Ciebie interesujące.

Badanie jest anonimowe. Nie ma tu dobrych i złych odpowiedzi! Zależy nam na szczerych odpowiedziach.

Dziękujemy za udział w badaniu!

I. Informacje o osobie badanej:

M1. Typ szkoły i klasa, w jakiej się uczysz:

1. Szkoła podstawowa, klasa: .....
2. Gimnazjum, klasa: .....

M2. Lokalizacja szkoły:

☐ wieś	☐ małe miasto (do 20.000 mieszkańców)	☐ miasto średniej wielkości (20.000-100.000 mieszkańców)	☐ duże miasto
-------------------------------	--	---	--------------------------------------

M3. Nazwa gminy, w której jest szkoła .....

M4. Położenie szkoły:

☐ na obszarach chronionych	☐ w sąsiedztwie obszarów chronionych	☐ w oddaleniu od obszarów chronionych	☐ nie wiem
---	---	--	-----------------------------------

M5. Miejsce zamieszkania:

☐ wieś	☐ małe miasto (do 20.000 mieszkańców)	☐ miasto średniej wielkości (20.000-100.000 mieszkańców)	☐ duże miasto
-------------------------------	--	---	--------------------------------------

II. Zainteresowanie i opinie o sprawach ochrony środowiska

1. Czy, ogólnie rzecz biorąc, interesują Cię sprawy środowiska naturalnego?

☐ zdecydowanie tak	☐ tak	☐ raczej tak	☐ raczej nie	☐ nie	☐ zdecydowanie nie
---	------------------------------	-------------------------------------	-------------------------------------	------------------------------	---

2. Odnieś się do poniższych stwierdzeń – w każdym wierszu zaznacz w jakim stopniu zgadzasz się z danym zdaniem

Zdanie	Czy się z nim zgadzasz, odpowiedzi są uporządkowane od 6 – zdecydowanie tak, do 1 – zdecydowanie się nie zgadzam					
Mam silną potrzebę działania w obronie przyrody	6	5	4	3	2	1

Zdanie	Czy się z nim zgadzasz, odpowiedzi są uporządkowane od 6 – zdecydowanie tak, do 1 – zdecydowanie się nie zgadzam					
Nie ma pilnej potrzeby zmiany podejścia ludzi do środowiska naturalnego na bardziej pozytywny	6	5	4	3	2	1
Informacje na temat zagrożeń ekologicznych nie budzą we mnie żadnych uczuć	6	5	4	3	2	1
Każdy człowiek swoim zachowaniem może wpływać na środowisko naturalne	6	5	4	3	2	1
Kryzys ekologiczny i związane z nim zagrożenia nie wpływają bezpośrednio na moje życie – nie muszę więc nic robić	6	5	4	3	2	1
Nawet zmiana złych nawyków nie poprawi stanu środowiska	6	5	4	3	2	1
Martwię się, gdy słyszę o zagrożeniach ekologicznych	6	5	4	3	2	1

3. Skąd dowiadujesz się o sprawach ochrony środowiska (wybierz trzy najważniejsze źródła wiedzy)?

☐ w szkole na lekcjach przyrody	☐ od nauczycieli poza lekcjami	☐ od znawców przyrody poza szkołą	☐ od rodziców
☐ od rówieśników	☐ sam(a) szukam informacji	☐ z innych źródeł, jakich?	

4. Jak często docierają do Ciebie informacje na temat przyrody/ochrony środowiska?

☐ kilka razy w tygodniu	☐ kilka razy w miesiącu	☐ kilka razy w roku	☐ raz w roku lub rzadziej
--	--	--	--

5. Czy w tym lub ubiegłym roku:

Czy w tym lub ubiegłym roku:	Tak/Nie	
Brałaś/eś udział w konkursie, którego tematem była przyroda/ochrona środowiska	Tak	Nie
Brałaś/eś udział w akcji na rzecz ochrony środowiska (np. Dzień Ziemi, Sprzątanie Świata, sadzenie drzew lub inne)	Tak	Nie
Angażowałaś/eś się w działania organizacji ekologicznej jako wolontariusz	Tak	Nie

III. Działania na rzecz ochrony środowiska

6. Czy w ciągu ostatniego roku podjąłś/podjęłaś jakieś działania na rzecz środowiska naturalnego?

☐ zdecydowanie tak	☐ tak	☐ raczej tak	☐ raczej nie	☐ nie	☐ zdecydowanie nie
---	------------------------------	-------------------------------------	-------------------------------------	------------------------------	---

7. Poniżej wymieniamy działania, które można podjąć, żeby na co dzień dbać o stan środowiska – które z nich sam stosujesz, a które obserwujesz w swoim domu i najbliższym otoczeniu?

Działanie oddziałujące na środowisko	Czy Ty je podejmujesz?	Czy podejmują je inni domownicy?	Czy podejmują je inni z sąsiedztwa?
Dbanie o dokręcanie kranów	tak nie	tak nie	tak nie
Wyłączanie sprzętu AGD, RTV, gdy nie są używane	tak nie	tak nie	tak nie
Segregowanie odpadów	tak nie	tak nie	tak nie
Używanie toreb wielokrotnego użytku na zakupy	tak nie	tak nie	tak nie
Unikanie plastikowych torebek jednorazowych	tak nie	tak nie	tak nie
Ograniczenie zużycia wody i energii	tak nie	tak nie	tak nie
Unikanie kupowania produktów szkodliwych dla środowiska (jak np. plastikowe lub styropianowe opakowania, nadmiar produktów chemicznych)	tak nie	tak nie	tak nie

IV. Wiedza o działaniach na rzecz ochrony środowiska

8. Jak oceniasz swoją wiedzę o środowisku naturalnym?

☐ bardzo dobrze	☐ dobrze	☐ raczej dobrze	☐ raczej źle	☐ źle	☐ bardzo źle
--	---------------------------------	--	-------------------------------------	------------------------------	-------------------------------------

9. Jak oceniasz swoją wiedzę o działaniach na rzecz ochrony środowiska?

☐ bardzo dobrze	☐ dobrze	☐ raczej dobrze	☐ raczej źle	☐ źle	☐ bardzo źle
--	---------------------------------	--	-------------------------------------	------------------------------	-------------------------------------

10. Skąd chciał(a)byś się dowiadywać się o sprawach ochrony środowiska (wybierz trzy najważniejsze źródła wiedzy)?

☐ w szkole na lekcjach przyrody	☐ od nauczycieli poza lekcjami	☐ od znawców przyrody poza szkołą	☐ od rodziców
☐ od rówieśników	☐ sam(a) szukam informacji	☐ z innych źródeł, jakich?	

11. Formy zdobywania wiedzy o sprawach ochrony środowiska mogą być różne. W których z wymienionych poniżej chciał(a)byś wziąć udział? (zaznacz wszystkie prawdziwe odpowiedzi)

☐ jednodniowa wycieczka	☐ warsztaty ekologiczne	☐ zielona szkoła	☐ gra terenowa w parku	☐ konkurs dla uczniów
☐ samodzielne zdobywanie wiedzy	☐ inna forma, jaka?			

12. Gdyby zaproponowano by Ci udział w zajęciach na temat ochrony środowiska, kiedy powinny się odbywać? (zaznacz wszystkie prawdziwe odpowiedzi)?

Forma zajęć	Dzień roboczy (poniedziałek-piątek)	Dzień wolny od nauki - weekend	Przerwa semestralna - ferie zimowe/wiosenne	Wakacje letnie
jednodniowa wycieczka				
warsztaty ekologiczne				
zielona szkoła				
gra terenowa w parku				
konkurs dla uczniów na ekolidera				

13. Gdyby zaproponowano by Ci udział w zajęciach na temat ochrony środowiska, czego byś po nich oczekiwał(a)? (zaznacz wszystkie prawdziwe odpowiedzi)?

☐ poszerzenia wiedzy teoretycznej o przyrodzie i jej ochronie	☐ nauka praktycznych, codziennych zachowań pozytywnie wpływających na przyrodę	☐ możliwości włączenia się w działania ekologiczne
☐ poprawy ocen szkolnych	☐ atrakcyjnego spędzenia czasu	☐ inne oczekiwania, jakie? .....

Załącznik 2. Kwestionariusz dla uczniów – pomiar II

Drogi uczniu,

Jesteś uczestnikiem projektu pn. „Edukacja społeczności zamieszkujących obszary chronione województwa kujawsko-pomorskiego: Lubię tu być... na zielonym!”. Chcielibyśmy, żebyś poświęcił 10 minut na wypełnienie ankiety, w której zapytamy Cię o to, co myślisz o potrzebie ochrony przyrody, jakie są Twoje doświadczenia dbania o przyrodę, czy mogą się one zmienić pod wpływem wydarzenia, w którym wzięłeś udział.

Badanie jest anonimowe. Nie ma tu dobrych i złych odpowiedzi! Zależy nam na szczerych odpowiedziach.

Dziękujemy za udział w badaniu!

I. Informacje o osobie badanej:

M1. W jakim wydarzeniu bierzesz udział? (1 odpowiedź)

☐ jednodniowa wycieczka	☐ warsztaty ekologiczne	☐ zielona szkoła	☐ gra terenowa w parku	☐ konkurs na ekolidera
☐ inna forma, jaka?				

M2. Czy brałeś/eś udział w innych wydarzeniach w ramach tego projektu? (zaznacz wszystkie prawdziwe odpowiedzi)

☐ jednodniowa wycieczka	☐ warsztaty ekologiczne	☐ zielona szkoła	☐ gra terenowa w parku	☐ konkurs na ekolidera
☐ inna forma, jaka?				

M3. Typ szkoły i klasa, w jakiej się uczysz:

1. Szkoła podstawowa, klasa: .....
2. Gimnazjum, klasa: .....

M4. Lokalizacja szkoły:

☐ wieś	☐ małe miasto (do 20.000 mieszkańców)	☐ miasto średniej wielkości (20.000-100.000 mieszkańców)	☐ duże miasto
-------------------------------	--	---	--------------------------------------

M5. Nazwa gminy, w której jest szkoła .....

M6. Miejsce zamieszkania:

☐ wieś	☐ małe miasto (do 20.000 mieszkańców)	☐ miasto średniej wielkości (20.000-100.000 mieszkańców)	☐ duże miasto
-------------------------------	--	---	--------------------------------------

II. Zainteresowanie i opinie o sprawach ochrony środowiska

1. Czy, ogólnie rzecz biorąc, interesują Cię sprawy środowiska naturalnego?

☐ zdecydowanie tak	☐ tak	☐ raczej tak	☐ raczej nie	☐ nie	☐ zdecydowanie nie
---	------------------------------	-------------------------------------	-------------------------------------	------------------------------	---

2. Odnieś się do poniższych stwierdzeń – w każdym wierszu zaznacz w jakim stopniu zgadzasz się z danym zdaniem

Zdanie	Czy się z nim zgadzasz, odpowiedzi są uporządkowane od 6 – zdecydowanie tak, do 1 – zdecydowanie się nie zgadzam					
Mam silną potrzebę działania w obronie przyrody	6	5	4	3	2	1
Nie ma pilnej potrzeby zmiany podejścia ludzi do środowiska naturalnego na bardziej pozytywny	6	5	4	3	2	1
Informacje na temat zagrożeń ekologicznych nie budzą we mnie żadnych uczuć	6	5	4	3	2	1
Każdy człowiek swoim zachowaniem może wpływać na środowisko naturalne	6	5	4	3	2	1
Kryzys ekologiczny i związane z nim zagrożenia nie wpływają bezpośrednio na moje życie – nie muszę więc nic robić	6	5	4	3	2	1
Nawet zmiana złych nawyków nie poprawi stanu środowiska	6	5	4	3	2	1
Martwię się, gdy słyszę o zagrożeniach ekologicznych	6	5	4	3	2	1

3. Skąd na ogół dowiadujesz się o sprawach ochrony środowiska (wybierz trzy najważniejsze źródła wiedzy)?

☐ w szkole na lekcjach przyrody	☐ od nauczycieli poza lekcjami	☐ od znawców przyrody poza szkołą	☐ od rodziców
☐ od rówieśników	☐ sam(a) szukam informacji	☐ z innych źródeł, jakich?	

4. Jak często na ogół docierają do Ciebie informacje na temat przyrody/ochrony środowiska?

☐ kilka razy w tygodniu	☐ kilka razy w miesiącu	☐ kilka razy w roku	☐ raz w roku lub rzadziej
--	--	--	--

5. Czy w tym lub ubiegłym roku:

Czy w tym lub ubiegłym roku:	Tak/Nie	
Brałeś/eś udział w konkursie, którego tematem była przyroda/ochrona środowiska	Tak	Nie
Brałeś/eś udział w akcji na rzecz ochrony środowiska (np. Dzień Ziemi, Sprzątanie Świata, sadzenie drzew lub inne)	Tak	Nie
Angażowałaś/eś się w działania organizacji ekologicznej jako wolontariusz	Tak	Nie

6. Co sądzisz o skutkach wyznaczania obszarów chronionych dla stanu środowiska:

☐ ma pozytywne skutki	☐ niewiele zmienia dla przyrody	☐ powoduje negatywne skutki	☐ nie mam zdania
--	--	--	---

7. Co sądzisz o skutkach wyznaczania obszarów chronionych dla rozwoju gminy:

☐ ma pozytywne skutki, sprzyja rozwojowi	☐ niewiele zmienia dla gminy	☐ powoduje zahamowanie rozwoju gminy	☐ nie mam zdania
---	---	---	---

III. Działania na rzecz ochrony środowiska

8. Czy w ciągu ostatniego roku podjąłeś/podjęłaś osobiście jakieś działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego?

☐ nie	☐ tak, jakie? .....
------------------------------	--

9. Poniżej wymieniamy działania, które można podjąć, żeby na co dzień dbać o stan środowiska – które z nich sam stosujesz, a które obserwujesz w swoim domu i najbliższym otoczeniu?

Działanie oddziałujące na środowisko	Czy Ty je podejmujesz?		Czy podejmują je inni domownicy?		Czy podejmują je inni z sąsiedztwa?	
	tak	nie	tak	nie	tak	nie
Dbanie o dokręcanie kranów	tak	nie	tak	nie	tak	nie
Wyłączanie sprzętu AGD, RTV, gdy nie są używane	tak	nie	tak	nie	tak	nie
Segregowanie odpadów	tak	nie	tak	nie	tak	nie
Używanie toreb wielokrotnego użytku na zakupy	tak	nie	tak	nie	tak	nie
Unikanie plastikowych torebek jednorazowych	tak	nie	tak	nie	tak	nie
Ograniczenie zużycia wody i energii	tak	nie	tak	nie	tak	nie
Unikanie kupowania produktów szkodliwych dla środowiska (jak np. plastikowe lub styropianowe opakowania, nadmiar produktów chemicznych)	tak	nie	tak	nie	tak	nie

IV. Wiedza o działaniach na rzecz ochrony środowiska

10. Jak oceniasz swoją wiedzę o środowisku naturalnym?

☐ bardzo dobrze	☐ dobrze	☐ raczej dobrze	☐ raczej źle	☐ źle	☐ bardzo źle
--	---------------------------------	--	-------------------------------------	------------------------------	-------------------------------------

11. Jak oceniasz swoją wiedzę o działaniach na rzecz ochrony środowiska?

☐ bardzo dobrze	☐ dobrze	☐ raczej dobrze	☐ raczej źle	☐ źle	☐ bardzo źle
--	---------------------------------	--	-------------------------------------	------------------------------	-------------------------------------

12. Skąd chciał(a)byś się dowiadywać się o sprawach ochrony środowiska (wybierz trzy najważniejsze źródła wiedzy)?

☐ w szkole na lekcjach przyrody	☐ od nauczycieli poza lekcjami	☐ od znawców przyrody poza szkołą	☐ od rodziców
☐ od rówieśników	☐ sam(a) szukam informacji	☐ z innych źródeł, jakich?	

V. Ocena działania

13. Czego oczekiwałaś/eś po zajęciach, w których wzięłaś/wziąłeś udział (zaznacz wszystkie prawdziwe odpowiedzi)?

☐ poszerzenia wiedzy teoretycznej o przyrodzie i jej ochronie	☐ nauka praktycznych, codziennych zachowań pozytywnie wpływających na przyrodę	☐ możliwości włączenia się w działania ekologiczne
☐ poprawy ocen szkolnych	☐ atrakcyjnego spędzenia czasu	☐ inne oczekiwania, jakie? .....

14. Które z tych oczekiwań się spełniły (zaznacz wszystkie prawdziwe odpowiedzi)?

☐ poszerzenie wiedzy teoretycznej o przyrodzie i jej ochronie	☐ nauka praktycznych, codziennych zachowań pozytywnie wpływających na przyrodę	☐ możliwość włączenia się w działania ekologiczne
☐ poprawa ocen szkolnych	☐ atrakcyjnego spędzenia czasu	☐ inne, jakie? .....

15. Jak oceniasz zajęcia, w których wzięłaś/wziąłeś udział?

Element oceniany	Ocena zajęć od 6 – bardzo wysoka, do 1 – bardzo niska						
	6	5	4	3	2	1	
Atrakcyjność formy zajęć							
Atrakcyjność sposobu przekazywania treści							
Ilość przekazanej wiedzy							
Sposób organizacji (czas trwania, dojazd)							

16. Czy pod wpływem zajęć będziesz starać się pozytywnie wpływać na stan środowiska?

☐ zdecydowanie tak	☐ tak	☐ raczej tak	☐ raczej nie	☐ nie	☐ zdecydowanie nie
---	------------------------------	-------------------------------------	-------------------------------------	------------------------------	---

Załącznik 3. Kwestionariusz dla przedsiębiorców – pomiar I
Szanowni Państwo,

Pracownia Badań Soma prowadzi badanie wśród przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na terenach chronionych województwa kujawsko-pomorskiego dla Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu, w ramach projektu pn. „Edukacja społeczności zamieszkujących obszary chronione województwa kujawsko-pomorskiego: Lubię tu być... na zielonym!”. Prosimy o poświęcenie 10 minut na wypełnienie ankiety, w której zapytamy o to, co myśli Pani/Pan o potrzebie ochrony przyrody, jakie są Pani/Pana doświadczenia dbania o przyrodę i jakie są Pani/Pana potrzeby w tym zakresie.

Badanie jest anonimowe. Nie ma tu dobrych i złych odpowiedzi! Zależy nam na szczerych odpowiedziach.

Dziękujemy za udział w badaniu!

I. Informacje o osobie badanej:

M1. Zakres działalności firmy

☐ agroturystyka	☐ rolnictwo ekologiczne	☐ rękodzieło	☐ usługi transportowe	☐ inna działalność usługowa, produkcyjna
--	--	-------------------------------------	--	---

M2. Lokalizacja firmy:

☐ wieś	☐ małe miasto (do 20.000 mieszkańców)	☐ miasto średniej wielkości (20.000-100.000 mieszkańców)	☐ duże miasto
-------------------------------	--	---	--------------------------------------

M3. Nazwa gminy, w której jest firma .....

II. Zainteresowanie i opinie o sprawach ochrony środowiska

1. Czy, ogólnie rzecz biorąc, interesują Panią/Pana sprawy środowiska naturalnego?

☐ zdecydowanie tak	☐ tak	☐ raczej tak	☐ raczej nie	☐ nie	☐ zdecydowanie nie
---	------------------------------	-------------------------------------	-------------------------------------	------------------------------	---

2. Proszę odnieść się do poniższych stwierdzeń – w każdym wierszu proszę zaznaczyć, w jakim stopniu zgadza się Pani/Pan z danym zdaniem

Zdanie	Czy się z nim Pani/Pan zgadza, odpowiedzi są uporządkowane od 6 – zdecydowanie tak, do 1 – zdecydowanie się nie zgadzam					
Mam silną potrzebę działania w obronie przyrody	6	5	4	3	2	1
Nie ma pilnej potrzeby zmiany podejścia ludzi do środowiska naturalnego na bardziej pozytywny	6	5	4	3	2	1
Informacje na temat zagrożeń ekologicznych nie budzą we mnie żadnych uczuć	6	5	4	3	2	1
Każdy człowiek swoim zachowaniem może wpływać na środowisko naturalne	6	5	4	3	2	1

Zdanie	Czy się z nim Pani/Pan zgadza, odpowiedzi są uporządkowane od 6 – zdecydowanie tak, do 1 – zdecydowanie się nie zgadzam					
Kryzys ekologiczny i związane z nim zagrożenia nie wpływają bezpośrednio na moje życie – nie muszę więc nic robić	6	5	4	3	2	1
Nawet zmiana złych nawyków nie poprawi stanu środowiska	6	5	4	3	2	1
Martwię się, gdy słyszę o zagrożeniach ekologicznych	6	5	4	3	2	1

3. Skąd dowiaduje się Pani/Pan o sprawach ochrony środowiska (proszę wybrać trzy najważniejsze źródła wiedzy)?

☐ od lokalnego samorządu (w gminie, powiecie)	☐ od specjalistów/doradców np. na szkoleniach	☐ od znawców przyrody/działaczy na rzecz przyrody	☐ od znajomych, osób z bliskiego otoczenia
☐ z mediów (TV, prasa, radio)	☐ szukam informacji w fachowej literaturze	☐ z innych źródeł, jakich?	

4. Jak często docierają do Pani/Pana informacje na temat przyrody/ochrony środowiska?

☐ kilka razy w tygodniu	☐ kilka razy w miesiącu	☐ kilka razy w roku	☐ raz w roku lub rzadziej
--	--	--	--

5. Czy w tym lub ubiegłym roku:

Czy w tym lub ubiegłym roku:	Tak/Nie	
Brał(a) Pan(i) udział w konkursie, którego tematem była przyroda/ochrona środowiska	Tak	Nie
Brał(a) Pan(i) udział w akcji na rzecz ochrony środowiska (np. Dzień Ziemi, Sprzątanie Świata, sadzenie drzew lub inne)	Tak	Nie
Angażował(a) Pan(i) się w działania organizacji ekologicznej jako wolontariusz	Tak	Nie

6. Co sądzi Pani/Pan o skutkach wyznaczania obszarów chronionych dla stanu środowiska:

☐ ma pozytywne skutki	☐ niewiele zmienia dla przyrody	☐ powoduje negatywne skutki	☐ nie mam zdania
--	--	--	---

7. Co sądzi Pani/Pan o skutkach wyznaczania obszarów chronionych dla rozwoju gminy:

☐ ma pozytywne skutki, sprzyja rozwojowi	☐ niewiele zmienia dla gminy	☐ powoduje zahamowanie rozwoju gminy	☐ nie mam zdania
---	---	---	---

8. Co sądzi Pani/Pan o skutkach wyznaczenia obszarów chronionych dla rozwoju własnej firmy:

☐ ma pozytywne skutki, sprzyja rozwojowi	☐ niewiele zmienia dla firmy	☐ powoduje zahamowanie rozwoju	☐ nie mam zdania
---	---	---	---

9. Czy ze względu na istnienie obszarów chronionych w ostatnich latach zmieniał(a) Pan(i) zakres działalności tak, żeby wykorzystać ich istnienie na korzyść firmy?

☐ nie	☐ tak, jakie? .....
------------------------------	--

10. Czy ze względu na istnienie obszarów chronionych w ostatnich latach zaszły jakies niekorzystne zmiany w Pani/Pana działalności?

☐ nie	☐ tak, jakie? .....
------------------------------	--

III. Działania na rzecz ochrony środowiska

11. Czy w ciągu ostatniego roku podjęła/podjął Pani/Pan osobiście jakies działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego?

☐ nie	☐ tak, jakie? .....
------------------------------	--

12. Poniżej wymieniamy działania, które można podjąć, żeby na co dzień dbać o stan środowiska – które z nich sam(a) Pan(i) stosujesz, a które obserwuje Pan(i) w swoim najbliższym otoczeniu?

Działanie oddziałujące na środowisko	Czy Pan(i) je podejmuje?	Czy podejmują je inni z sąsiedztwa?
Dbanie o dokręcanie kranów	tak nie	tak nie
Wyłączanie sprzętu AGD, RTV, gdy nie są używane	tak nie	tak nie
Używanie urządzeń energooszczędnych	tak nie	tak nie
Segregowanie odpadów	tak nie	tak nie
Używanie toreb wielokrotnego użytku na zakupy	tak nie	tak nie
Unikanie plastikowych torebek jednorazowych	tak nie	tak nie
Ograniczenie zużycia wody i energii	tak nie	tak nie
Ograniczenie stosowania środków chemicznych	tak nie	tak nie
Unikanie kupowania produktów szkodliwych dla środowiska (jak np. plastikowe lub styropianowe opakowania, nadmiar produktów chemicznych)	tak nie	tak nie

IV. Wiedza o działaniach na rzecz ochrony środowiska

13. Jak ocenia Pan(i) swoją wiedzę o środowisku naturalnym?

☐ bardzo dobrze	☐ dobrze	☐ raczej dobrze	☐ raczej źle	☐ źle	☐ bardzo źle
--	---------------------------------	--	-------------------------------------	------------------------------	-------------------------------------

14. Jak ocenia Pan(i) swoją wiedzę o działaniach na rzecz ochrony środowiska?

☐ bardzo dobrze	☐ dobrze	☐ raczej dobrze	☐ raczej źle	☐ źle	☐ bardzo źle
--	---------------------------------	--	-------------------------------------	------------------------------	-------------------------------------

15. Czy chciałby zwiększać wiedzę na temat środowiska i jego ochrony na odpowiednich szkoleniach?

☐ zdecydowanie tak	☐ tak	☐ raczej tak	☐ raczej nie	☐ nie	☐ zdecydowanie nie
---	------------------------------	-------------------------------------	-------------------------------------	------------------------------	---

16. Czego oczekuje Pani/Pan po takich szkoleniach (zaznacz wszystkie prawdziwe odpowiedzi)?

☐ poszerzenia wiedzy teoretycznej o przyrodzie i jej ochronie	☐ nauka praktycznych, codziennych zachowań pozytywnie wpływających na przyrodę	☐ możliwości wykorzystania potencjału terenów chronionych dla rozwoju własnej firmy
☐ inne oczekiwania, jakie?		
☐ niczego nie oczekuję – nie chcę brać udziału w takich szkoleniach		

Załącznik 4. Kwestionariusz dla przedsiębiorców – pomiar II
Szanowni Państwo,

Pracownia Badań Soma prowadzi badanie wśród przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na terenach chronionych województwa kujawsko-pomorskiego dla Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu, w ramach projektu pn. „Edukacja społeczności zamieszkujących obszary chronione województwa kujawsko-pomorskiego: Lubię tu być... na zielonym!”. Prosimy o poświęcenie 10 minut na wypełnienie ankiety, w której zapytamy o to, co myśli Pani/Pan o potrzebie ochrony przyrody, jakie są Pani/Pana doświadczenia dbania o przyrodę oraz oceni szkolenie.

Badanie jest anonimowe. Nie ma tu dobrych i złych odpowiedzi! Zależy nam na szczerych odpowiedziach.

Dziękujemy za udział w badaniu!

I. Informacje o osobie badanej:

M1. Zakres działalności firmy

☐ agroturystyka	☐ rolnictwo ekologiczne	☐ rękodzieło	☐ usługi transportowe	☐ inna działalność usługowa, produkcyjna
--	--	-------------------------------------	--	---

M2. Lokalizacja firmy:

☐ wieś	☐ małe miasto (do 20.000 mieszkańców)	☐ miasto średniej wielkości (20.000-100.000 mieszkańców)	☐ duże miasto
-------------------------------	--	---	--------------------------------------

M3. Nazwa gminy, w której jest firma .....

II. Zainteresowanie i opinie o sprawach ochrony środowiska

1. Czy, ogólnie rzecz biorąc, interesują Panią/Pana sprawy środowiska naturalnego?

☐ zdecydowanie tak	☐ tak	☐ raczej tak	☐ raczej nie	☐ nie	☐ zdecydowanie nie
---	------------------------------	-------------------------------------	-------------------------------------	------------------------------	---

2. Proszę odnieść się do poniższych stwierdzeń – w każdym wierszu proszę zaznaczyć, w jakim stopniu zgadza się Pani/Pan z danym zdaniem

Zdanie	Czy się z nim Pani/Pan zgadza, odpowiedzi są uporządkowane od 6 – zdecydowanie tak, do 1 – zdecydowanie się nie zgadzam					
Mam silną potrzebę działania w obronie przyrody	6	5	4	3	2	1
Nie ma pilnej potrzeby zmiany podejścia ludzi do środowiska naturalnego na bardziej pozytywny	6	5	4	3	2	1
Informacje na temat zagrożeń ekologicznych nie budzą we mnie żadnych uczuć	6	5	4	3	2	1
Każdy człowiek swoim zachowaniem może wpływać na środowisko naturalne	6	5	4	3	2	1

Zdanie	Czy się z nim Pani/Pan zgadza, odpowiedzi są uporządkowane od 6 – zdecydowanie tak, do 1 – zdecydowanie się nie zgadzam					
Kryzys ekologiczny i związane z nim zagrożenia nie wpływają bezpośrednio na moje życie – nie muszę więc nic robić	6	5	4	3	2	1
Nawet zmiana złych nawyków nie poprawi stanu środowiska	6	5	4	3	2	1
Martwię się, gdy słyszę o zagrożeniach ekologicznych	6	5	4	3	2	1

3. Skąd dowiaduje się Pani/Pan o sprawach ochrony środowiska (proszę wybrać trzy najważniejsze źródła wiedzy)?

☐ od lokalnego samorządu (w gminie, powiecie)	☐ od specjalistów/doradców np. na szkoleniach	☐ od znawców przyrody/działaczy na rzecz przyrody	☐ od znajomych, osób z bliskiego otoczenia
☐ z mediów (TV, prasa, radio)	☐ szukam informacji w fachowej literaturze	☐ z innych źródeł, jakich?	

4. Jak często docierają do Pani/Pana informacje na temat przyrody/ochrony środowiska?

☐ kilka razy w tygodniu	☐ kilka razy w miesiącu	☐ kilka razy w roku	☐ raz w roku lub rzadziej
--	--	--	--

5. Czy w tym lub ubiegłym roku:

Czy w tym lub ubiegłym roku:	Tak/Nie	
Brał(a) Pan(i) udział w konkursie, którego tematem była przyroda/ochrona środowiska	Tak	Nie
Brał(a) Pan(i) udział w akcji na rzecz ochrony środowiska (np. Dzień Ziemi, Sprzątanie Świata, sadzenie drzew lub inne)	Tak	Nie
Angażował(a) Pan(i) się w działania organizacji ekologicznej jako wolontariusz	Tak	Nie

6. Co sądzi Pani/Pan o skutkach wyznaczania obszarów chronionych dla stanu środowiska:

☐ ma pozytywne skutki	☐ niewiele zmienia dla przyrody	☐ powoduje negatywne skutki	☐ nie mam zdania
--	--	--	---

7. Co sądzi Pani/Pan o skutkach wyznaczania obszarów chronionych dla rozwoju gminy:

☐ ma pozytywne skutki, sprzyja rozwojowi	☐ niewiele zmienia dla gminy	☐ powoduje zahamowanie rozwoju gminy	☐ nie mam zdania
---	---	---	---

8. Co sądzi Pani/Pan o skutkach wyznaczenia obszarów chronionych dla rozwoju własnej firmy:

☐ ma pozytywne skutki, sprzyja rozwojowi	☐ niewiele zmienia dla firmy	☐ powoduje zahamowanie rozwoju	☐ nie mam zdania
---	---	---	---

9. Czy ze względu na istnienie obszarów chronionych w ostatnich latach zmieniła(a) Pan(i) zakres działalności tak, żeby wykorzystać ich istnienie na korzyść firmy?

☐ nie	☐ tak, jakie? .....
------------------------------	--

10. Czy ze względu na istnienie obszarów chronionych w ostatnich latach zaszły jakieś niekorzystne zmiany w Pani/Pana działalności?

☐ nie	☐ tak, jakie? .....
------------------------------	--

III. Działania na rzecz ochrony środowiska

11. Czy w ciągu ostatniego roku podjęła/podjął Pani/Pan osobiście jakieś działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego?

☐ nie	☐ tak, jakie? .....
------------------------------	--

12. Poniżej wymieniamy działania, które można podjąć, żeby na co dzień dbać o stan środowiska – które z nich sam(a) Pan(i) stosujesz, a które obserwuje Pan(i) w swoim najbliższym otoczeniu?

Działanie oddziałujące na środowisko	Czy Pan(i) je podejmuje?	Czy podejmują je inni z sąsiedztwa?
Dbanie o dokręcanie kranów	tak nie	tak nie
Wyłączanie sprzętu AGD, RTV, gdy nie są używane	tak nie	tak nie
Używanie urządzeń energooszczędnych	tak nie	tak nie
Segregowanie odpadków	tak nie	tak nie
Używanie toreb wielokrotnego użytku na zakupy	tak nie	tak nie
Unikanie plastikowych torebek jednorazowych	tak nie	tak nie
Ograniczenie zużycia wody i energii	tak nie	tak nie
Ograniczenie stosowania środków chemicznych	tak nie	tak nie
Unikanie kupowania produktów szkodliwych dla środowiska (np. (jak np. plastikowe lub styropianowe opakowania, nadmiar produktów chemicznych)	tak nie	tak nie

IV. Wiedza o działaniach na rzecz ochrony środowiska

13. Jak ocenia Pan(i) swoją wiedzę o środowisku naturalnym?

☐ bardzo dobrze	☐ dobrze	☐ raczej dobrze	☐ raczej źle	☐ źle	☐ bardzo źle
--	---------------------------------	--	-------------------------------------	------------------------------	-------------------------------------

14. Jak ocenia Pan(i) swoją wiedzę o działaniach na rzecz ochrony środowiska?

☐ bardzo dobrze	☐ dobrze	☐ raczej dobrze	☐ raczej źle	☐ źle	☐ bardzo źle
--	---------------------------------	--	-------------------------------------	------------------------------	-------------------------------------

15. Czego oczekiwał(a) Pan(i) po szkoleniu (zaznacz wszystkie prawdziwe odpowiedzi)?

☐ poszerzenia wiedzy teoretycznej o przyrodzie i jej ochronie	☐ nauka praktycznych, codziennych zachowań pozytywnie wpływających na przyrodę	☐ możliwości wykorzystania potencjału terenów chronionych dla rozwoju własnej firmy
☐ inne oczekiwania, jakie?		
☐ niczego nie oczekuję – nie chcę brać udziału w takich szkoleniach		

16. Które z tych oczekiwań się spełniły (zaznacz wszystkie prawdziwe odpowiedzi)?

☐ poszerzenia wiedzy teoretycznej o przyrodzie i jej ochronie	☐ nauka praktycznych, codziennych zachowań pozytywnie wpływających na przyrodę	☐ możliwości wykorzystania potencjału terenów chronionych dla rozwoju własnej firmy
☐ inne, jakie?		

17. Jak ocenia Pan(i) szkolenie, w których wziętaś/wzięteś udział?

Element oceniany	Ocena zajęć od 6 – bardzo wysoka, do 1 – bardzo niska					
Atrakcyjność formy zajęć	6	5	4	3	2	1
Atrakcyjność sposobu przekazywania treści	6	5	4	3	2	1
Ilość przekazanej wiedzy	6	5	4	3	2	1
Sposób organizacji (czas trwania, wyżywienie)	6	5	4	3	2	1

19. Czy pod wpływem szkolenia będzie Pan(i) starać się pozytywnie wpływać na stan środowiska?

☐ zdecydowanie tak	☐ tak	☐ raczej tak	☐ raczej nie	☐ nie	☐ zdecydowanie nie
---	------------------------------	-------------------------------------	-------------------------------------	------------------------------	---

20. Czy pod wpływem szkolenia będzie Pan(i) starać się wykorzystać istnienie terenów ochronnych dla rozwoju własnej firmy?

☐ zdecydowanie tak	☐ tak	☐ raczej tak	☐ raczej nie	☐ nie	☐ zdecydowanie nie
---	------------------------------	-------------------------------------	-------------------------------------	------------------------------	---

Załącznik 5. Kwestionariusz dla uczniów klas I-III (wypełniany z pomocą nauczyciela)

Drogi nauczycielu i uczniu,

Pracownia Badań Soma prowadzi badanie wśród uczniów naszego województwa zamieszkujących obszary chronione dla Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu, w ramach projektu pn. „Edukacja społeczności zamieszkujących obszary chronione województwa kujawsko-pomorskiego: Lubię tu być... na zielonym!”. Chcielibyśmy, żebyś poświęcił(a) 10 minut na wypełnienie ankiety, w której zapytamy Cię o to, co myślisz o potrzebie ochrony przyrody, jakie są Twoje doświadczenia dbania o przyrodę, czy sposoby zainteresowania Cię tą tematyką zaproponowane przez Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu są dla Ciebie interesujące.

Dziękujemy za udział w badaniu!

Prosimy o odpowiedzi na pytania M1-M4, a następnie przeczytanie pytań uczniom – prosimy policzyć, ile osób wybrało odpowiedź (można to zrobić np. przez podniesienie ręki przez uczniów)

I. Informacje o klasie:

M1. Typ szkoły i klasa, w jakiej się uczysz:

- 1. Szkoła podstawowa, klasa: .....
- 2. Liczba uczniów w klasie .....

M2. Lokalizacja szkoły:

☐ wieś	☐ małe miasto (do 20.000 mieszkańców)	☐ miasto średniej wielkości (20.000-100.000 mieszkańców)	☐ duże miasto
-------------------------------	--	---	--------------------------------------

M3. Nazwa gminy, w której jest szkoła .....

M4. Położenie szkoły:

☐ na obszarach chronionych	☐ w sąsiedztwie obszarów chronionych	☐ w oddaleniu od obszarów chronionych	☐ nie wiem
---	---	--	-----------------------------------

Zainteresowanie i opinie o sprawach ochrony środowiska

1. Czy, ogólnie rzecz biorąc, interesują Cię sprawy środowiska naturalnego?

	Liczba wskazań
☐ tak	
☐ trudno powiedzieć (i tak i, nie)	
☐ nie	

2. Skąd dowiadujesz się o sprawach ochrony środowiska (wybierz trzy najważniejsze źródła wiedzy)?

	Liczba uczniów		Liczba uczniów
☐ w szkole, na lekcjach		☐ od rodziców	
☐ od nauczycieli poza lekcjami		☐ od rówieśników	
☐ od znawców przyrody poza szkołą		☐ z książek, gazetek, filmów	

3. Czy w tym lub ubiegłym roku:

Czy w tym lub ubiegłym roku:	Liczba uczniów, którzy odpowiedzieli „tak”
Brałaś/eś udział w konkursie, którego tematem była przyroda/ochrona środowiska	
Brałaś/eś udział w akcji na rzecz ochrony środowiska (np. Dzień Ziemi, Sprzątanie Świata, sadzenie drzew lub inne)	
Angażowałaś/eś się w działania organizacji ekologicznej jako wolontariusz	

4. Poniżej wymieniamy działania, które można podjąć, żeby na co dzień dbać o stan środowiska – które z nich sam stosujesz, a które obserwujesz w swoim domu i najbliższym otoczeniu? Wpisujemy liczbę uczniów, którzy na kolejne pytania odpowiedzieli „tak”

Działanie oddziałujące na środowisko	Czy Ty je podejmujesz?	Czy podejmują je inni domownicy?	Czy podejmują je inni z sąsiedztwa?
Dbanie o dokręcanie kranów			
Wyłączanie sprzętu AGD, RTV, gdy nie są używane			
Segregowanie odpadów			
Używanie toreb wielokrotnego użytku na zakupy			
Unikanie plastikowych torebek jednorazowych			
Ograniczenie zużycia wody i energii			
Unikanie kupowania produktów szkodliwych dla środowiska (jak np. plastikowe lub styropianowe opakowania, nadmiar produktów chemicznych)			

Załącznik 6. Kwestionariusz dla uczniów klas I-III (wypełniany z pomocą nauczyciela po udziale w programie)

Drogi nauczycielu i uczniu,

Jesteś uczestnikiem projektu pn. „Edukacja społeczności zamieszkujących obszary chronione województwa kujawsko-pomorskiego: *Lubię tu być... na zielonym!*”. Chcielibyśmy, żebyś poświęcił 10 minut na wypełnienie ankiety, w której zapytamy Cię o to, co myślisz o potrzebie ochrony przyrody, jakie są Twoje doświadczenia dbania o przyrodę, czy mogą się one zmienić pod wpływem wydarzenia, w którym wzięłeś udział.

Dziękujemy za udział w badaniu!

Prosimy o odpowiedzi na pytania M1-M4, a następnie przeczytanie pytań uczniom – prosimy policzyć, ile osób wybrało odpowiedź (można to zrobić np. przez podniesienie ręki przez uczniów)

II. Informacje o klasie:

M1. Typ szkoły i klasa, w jakiej się uczysz:

- 1. Szkoła podstawowa, klasa: .....
- 2. Liczba uczniów w klasie .....

M2. Lokalizacja szkoły:

☐ wieś	☐ małe miasto (do 20.000 mieszkańców)	☐ miasto średniej wielkości (20.000-100.000 mieszkańców)	☐ duże miasto
-------------------------------	--	---	--------------------------------------

M3. Nazwa gminy, w której jest szkoła .....

M4. Położenie szkoły:

☐ na obszarach chronionych	☐ w sąsiedztwie obszarów chronionych	☐ w oddaleniu od obszarów chronionych	☐ nie wiem
---	---	--	-----------------------------------

Zainteresowanie i opinie o sprawach ochrony środowiska

1. Czy interesują Cię sprawy środowiska naturalnego?

	Liczba wskazań
☐ tak	
☐ trudno powiedzieć (i tak i, nie)	
☐ nie	

2. Skąd dowiadujesz się o sprawach ochrony środowiska (wybierz trzy najważniejsze źródła wiedzy)?

	Liczba uczniów		Liczba uczniów
☐ w szkole, na lekcjach		☐ od rodziców	
☐ od nauczycieli poza lekcjami		☐ od rówieśników	
☐ od znawców przyrody poza szkołą		☐ z książek, gazetek, filmów	

3. Czy w tym lub ubiegłym roku:

Czy w tym lub ubiegłym roku:	Liczba uczniów, którzy odpowiedzieli „tak”
Brałaś/eś udział w konkursie, którego tematem była przyroda/ochrona środowiska	
Brałaś/eś udział w akcji na rzecz ochrony środowiska (np. Dzień Ziemi, Sprzątanie Świata, sadzenie drzew lub inne)	
Angażowałaś/eś się w działania organizacji ekologicznej jako wolontariusz	

4. Poniżej wymieniamy działania, które można podjąć, żeby na co dzień dbać o stan środowiska – które z nich sam stosujesz, a które obserwujesz w swoim domu i najbliższym otoczeniu? Wpisujemy liczbę uczniów, którzy na kolejne pytania odpowiedzieli „tak”

Działanie oddziałujące na środowisko	Czy Ty je podejmujesz?	Czy podejmują je inni domownicy?	Czy podejmują je inni z sąsiedztwa?
Dbanie o dokręcanie kranów			
Wyłączanie sprzętu AGD, RTV, gdy nie są używane			
Segregowanie odpadów			
Używanie toreb wielokrotnego użytku na zakupy			
Unikanie plastikowych torebek jednorazowych			
Ograniczenie zużycia wody i energii			
Unikanie kupowania produktów szkodliwych dla środowiska (jak np. plastikowe lub styropianowe opakowania, nadmiar produktów chemicznych)			

5. Czy po tych zajęciach:

	tak	I tak, i nie	nie
Postarasz się pamiętać, jak na co dzień dbać o środowisko?			
Będziesz zwracać uwagę, czy inni też dbają o środowisko?			

6. Jak oceniasz zajęcia, w których wzięłaś/wziąłeś udział?

Element oceniany	tak	I tak, i nie	nie
Czy podobała Ci się to, że zajęcia były inne niż szkolne?			
Czy podobało Ci się to, czego dowiedziałeś się o przyrodzie?			